Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 – 286 10 69 **Fax** 030 – 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 11 MEI 2023

[Typ hier]

Datum verslag	16 mei 2023
Locatie	Stadhuis, de hal
Verslag door	Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag	juni 2023

Aanwezigen:
Middagvergadering
De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester Dijksma en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), mevrouw J. Kleinrensink (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer M. Koning (D66), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer V. Stevens (Student & Starter), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), mevrouw K. de Haan (Bij1), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer I. Simşek (DENK), en van de griffie de commissiegriffier de heer G. Corten en de commissiesecretaris mevrouw L. Ulsamer.

Aanwezigen: ..... - 1 -
1. Opening en mededelingen ..... - 2 -
2. Vaststellen van de Agenda van 11 mei 2023 ..... - 2 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen ..... - 2 -
3.1 zichtbaar dragen van religieuze uitingen handhavers – ervaringen in het buitenland ..... - 2 -
3.2 Raadvoorstel eerste begrotingswijziging 2023 ..... - 2 -
3.3 Raadsvoorstel toevoegen programma Open Utrecht en verbeteren Informatiebeheer termijn voortgangsrapportages regeling risicovolle projecten ..... - 2 -
3.4 Raadsvoorstel zienswijze meerjarenbegroting 2024 – 2027 Bghu ..... - 2 -
3.5 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven ..... - 4 -
4. Verslagen ..... - 4 -
5. Toezeggingen/moties ..... - 4 -
6. Ingekomen stukken ..... - 4 -
7. Raadsvoorstel reactie op voorstel Veiligheidsregio Utrecht tot oprichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's ..... - 4 -
8. Raadsvoorstel Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht - 5 -
9. Raadsvoorstel vastelling verordening Adressen gemeente Utrecht en wijziging APV ..... - 6 -
10. Raadsbrief Agenda tegen uitbuiting ..... - 6 -
10.1 Raadsbrief aard en omvang aanpak ..... - 6 -
11. Raadsbrief Publicatie Scheidslijnen in Utrecht ..... - 15 -

Middagvergadering 11mei 2023

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Bakker, opent de vergadering omstreeks 14.00 uur en heet iedereen welkom. Wethouder Eerenberg zal om 15.45 uur aanwezig kunnen zijn.

Mededelingen vanuit de commissie

Mevrouw Meerding (VVD) deelt mee dat haar collega in de commissie, Ruud Maas van Volt, verhinderd is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal na een uur vergaderen afwezig moeten zijn**.**

Mededelingen vanuit het college

Burgemeester Dijksma deelt mee dat volgende week of de week daarop het college verwacht de raad het onderzoek aan te kunnen bieden naar de mogelijke ontrechting van Roma en Sinti in Utrecht en in Amersfoort. Deze steden hebben het onderzoek gezamenlijk gedaan. Zij biedt de raad een presentatie van de onderzoekers aan. Het voorstel is om deze presentatie 6 juni aanstaande in het stadhuis te laten plaatsvinden. **De voorzitter** concludeert dat op 6 juni een technische bijeenkomst plaatsvindt.

2. Vaststellen van de Agenda van 11 mei 2023

Conform vastgesteld.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

De voorzitter leidt de bespreking in.

3.1 Raadsvoorstel aanpassing beleidscyclus en programmabegroting

De voorzitter licht toe dat besluitvorming op uiterlijk 1 juli noodzakelijk is. Een behandeltijd van 105 minuten wordt voorgesteld. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.2 Raadvoorstel eerste begrotingswijziging 2023

Het advies is om dit raadsvoorstel met de A-status door te geleiden naar de raad. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.3 Raadsvoorstel toevoegen programma Open Utrecht en verbeteren Informatiebeheer termijn voortgangsrapportages regeling risicovolle projecten

Het voorstel is een behandeltijd van 30 minuten. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.4 Raadsvoorstel zienswijze meerjarenbegroting Bghu 2024 – 2027

Het voorstel is dit raadsvoorstel met de A-status door te geleiden naar de raad.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) wil dit wel graag behandelen. De commissie zou de kwijtscheldingsregeling ontvangen in Q1. Zij stelt voor een behandeltijd van drie kwartier. **De heer Koning** (D66) sluit zich daarbij aan. Het is momenteel ingewikkeld bij de Bghu om uitvoering te geven aan de processen. **De voorzitter** concludeert aldus.
De voorzitter deelt mee dat de behandelvoorraad groter is dan de beschikbare behandeltijd vóór de zomer. In overleg met de commissiegriffier is een doorkijk gemaakt naar de twee resterende vergaderingen op 8 en 15 juni op basis van de prioritering die de commissieleden eerder hadden meegegeven aan de agenderingen en rekening houdend met fatale termijnen. Het voorstel is om van die vergadering één doorlopende vergadering te maken.

De voorzitter neemt het voorstel voor de vergadering op 8 juni door met de commissie: Financiën 75 minuten, Tegemoetkoming energiekosten 75 minuten, Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting 105 minuten en Toevoegen open Utrecht voor 30 minuten. Het blok over participatie voor 15 minuten: het startdocument Burgerberaad voor 120 minuten, Openbare orde en veiligheid over vuurwerk op maat 60 minuten en Toekomst van de wijkplatforms voor 45 minuten.

De heer Corten (commissiegriffier) deelt mee dat de commissie het toevoegen van de Zienswijze Meerjarenbegroting Bghu voor 45 minuten, moet plaatsen in de Agenda van 8 of 15 juni. De commissie wordt gevraagd na te gaan wat zij daarvan wel of niet wil bespreken. De Bghu loopt al uit de formele termijn. Zoals is aangegeven in het raadsvoorstel, neemt het college de zienswijze mee naar de vergadering. 8 en 15 juni monden beide uit in de raadsvergadering van 22 juni.
De heer Koning (D66) verwacht dit in een half uur te kunnen bespreken.
De voorzitter merkt op dat het desalniettemin nog niet past. Hij legt de vraag voor waarover gesproken gaat worden vóór en na de zomer.
Mevrouw Assen (PvdA) deelt mee dat haar woordvoerder dit niet per se voor de zomer hoeft te bespreken, maar dat 45 minuten mogelijk wel te kort is.
De voorzitter stelt 8 juni aan de orde; dan staat Financiën, de Bghu op de Agenda, niet hoeft gewacht te worden op de Beleidscyclus. **De heer Koning** (D66) zou primair willen inzetten op de afhandeling van de raadsvoorstellen en na te gaan op welke onderwerpen minder druk zit en die na de zomer in te plannen. **De voorzitter** stelt voor het onderwerp over de Wijkplatforms na de zomer aan de orde te stellen.
De heer Koning (D66) gaat daarmee akkoord.
Mevrouw Meerding (VVD) deelt mee dat zojuist een DB-vergadering plaats had. Daarin is gesproken over de Referendumverordening. Het verzoek is vanuit het DB om dit onderwerp zo spoedig mogelijk te bespreken.
De heer Corten (commissiegriffier) was daarbij aanwezig. Besproken is om 8 juni het procedurele deel op de Agenda te zetten voor behandeling. Dan is dat gereed voor bespreking. **De voorzitter** concludeert dat het 8 juni geagendeerd wordt. In de commissievergadering na de zomer zal de Referendumverordening inhoudelijk worden besproken. Hij verneemt dat de commissie akkoord gaat met het doorschuiven van de Wijkplatforms na het zomerreces. **De heer Van Steeg** (CDA) gaat ermee akkoord. **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) stelt dat wat hem betreft “na de zomer” dan “14 september” moet zijn. Hij vindt het niet wenselijk dit nog verder vooruit te schuiven. **De voorzitter** neemt daarvan nota. **Mevrouw Assen** (PvdA) deelt dit. Met daarbij de opmerking dat de input daaruit mee te nemen is bij de Toekomstbepaling van de Wijkplatforms. **De voorzitter** merkt op dat dat aan de wethouder is. Hij kondigt aan het bericht door te geleiden dat dit in september behandeld zal worden en dat de raad de richting voor de wijkplatforms dan ook zal meegeven.
Hij concludeert dat de onderwerpen zoals genoemd, behandeld zullen worden, en dat Wijkplatforms een vergadering doorgeschoven, en daarvoor in de plaats de Meerjarenbegroting van de Bghu.
De voorzitter neemt er nota van dat de commissie akkoord gaat met een doorlopende vergadering op 8 en 15 juni aanstaande.
De heer Van Steeg (CDA) berekent dat dan drie maanden niets te agenderen is.
De voorzitter bevestigt dat wat de raad wil agenderen op 8 juni aangegeven moet worden.

3.5 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven

3.5.1 Raadsbrief Evaluatie Verkiezingen.

De heer Koning (D66) bevestigt dat deze brief dan verwacht wordt volgens de adviseur van de burgemeester. Ook hij vraagt deze brief dan 14 september te agenderen. Daarvoor is steun uitgesproken vanuit Student & Starter, CDA, PvdA, VOLT, VVD, PVV en DENK. Zijns inziens hoeft dat niet een heel langdurig debat te worden. Hij verwacht de bespreking te kunnen doen in één uur. **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) sluit zich aan bij de agendering. **De voorzitter** concludeert dat één uur gereserveerd is voor de bespreking.

Raadsinformatiebijeenkomst voor de eerstvolgende keer.
Die vindt plaats op 30 mei. Het programma ziet er als volgt uit: 19:30-20:30 uur Raadstoets Bewoners en Bestuur, toelichting door de raadsrapporteurs. Van 20:30 uur – 21.30 uur is er nog geen programma.

Wethouder Schilderman zegde de raad een technische bijeenkomst toe met een toelichting over de details van het raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting. Op 30 mei van 18.00 – 19.15 uur. De commissie is het daarmee eens.

4. Verslagen

4.1 Conceptverslag VBF d.d. 30 maart 2023
Conform vastgesteld.

4.2 Conceptverslag VBF d.d. 18 april 2023
De heer Van Bergen (ChristenUnie) heeft een wijziging laten aanbrengen. De commissie gaat akkoord met de gewijzigde versie van het verslag.

5. Toezeggingen/moties

Conform vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 18 april 2023
Nr. 1. Nachtvisie en nachtcultuur. De commissie stemt in met het afdoeningvoorstel.

7. Raadsvoorstel reactie op voorstel Veiligheidsregio Utrecht tot oprichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Na instemming van de gemeenteraden en de besturen van de veiligheidsregio's is in 2022 de Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's (het expertisebureau) opgericht voor de advisering op het gebied van risicobeheer bij ongevallen en schade en de gezamenlijke inkoop van verzekeringen. Het onderhavige voorstel gaat over de, destijds al aangekondigde, oprichting van een waarborgfonds voor de dekking van niet-verzekerbare aanspraken na dienstongevallen.
Per brief van 14 februari 2023 heeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) het ontwerpbesluit tot oprichting van en deelname aan de Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's aan de gemeenteraad aangeboden. Daarbij is de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 12 mei 2023 wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de Agenda. (zie hierboven).

De commissie
De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een inhoudelijk goed raadsvoorstel. De raad kan hierbij goed zien wat er gebeurde. Hij vindt het goed de raad bij de evaluatie te betrekken. Overigens heeft hij geen opmerkingen.

Burgemeester Dijksma betrekt de inbreng van de heer Van Steeg over de betrokkenheid van de raad bij een voorgaande stap in het risicobeheer. Destijds is die betrokkenheid van de raad ook nadrukkelijk toegezegd. Zij zal hier goed oog op houden.

Conclusie
Dit raadsvoorstel kan met de A-status door naar de volgende raadsvergadering.

8. Raadsvoorstel Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht 2023

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Per brief van 17 februari 2023 heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht het concept-Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (GR VRU) 2023 aan het college van B&W aangeboden. Daarbij is het college in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 19 juni 2023 een besluit te nemen over de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
De aanleiding voor wijziging van de GR VRU is tweeledig:
- Systematiek dagelijks bestuur: het bestuur van de VRU heeft de wens om de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen, in verband met de doorstroming en portefeuilleverdeling, alsmede de continuïteit van het lidmaatschap van de plaatsvervangend voorzitter.
- Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen: per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden en die noopt tot het wijzigen van de GR VRU.

De voorzitter leidt het debat in aan de hand van de annotatie bij de Agenda.

De commissie
De heer Koning (D66) gaat akkoord met dit raadsvoorstel en uit zijn grote waardering voor hoe dit raadsvoorstel tot stand kwam.

De burgemeester dankt de commissie voor haar reactie op dit raadsvoorstel.

Conclusie
Met de A-status door naar de volgende raadsvergadering.

9. Raadsvoorstel vastelling verordening Adressen gemeente Utrecht en wijziging APV

Burgemeester, Beleidsterrein: Handhaving
Met de vaststelling van de Verordening adressen gemeente Utrecht worden de taken uit artikel 6 Wet basisregistratie adressen en gebouwen, behalve het indelen van woonplaatsen, door de raad aan burgemeester en wethouders gedelegeerd. Ook worden de regels die op het indelen van de openbare ruimte en het toekennen van nummeraanduidingen gebundeld in één verordening.
De regels zijn meer opgesteld in duidelijke taal. Door de vaststelling van deze verordening moeten artikel 5:18 en artikel
5:19 van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 worden aangepast. In deze artikelen is geregeld dat rechthebbenden van gebouwen het aanbrengen van aanduidingen (huisnummers en straatnaamborden) moeten gedogen en dat het verboden is om deze aanduidingen te verwijderen.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de Agenda.

De commissie

De heer Koning (D66) begrijpt en steunt dat hier bevoegdheden van de raad verdwijnen voor een duidelijker kader, ook om goed te kunnen aansluiten op de wetgeving en op hoe de VNG dit voorstelt.
Pro Forma vraagt hij de burgemeester of zij samen met het college open zal blijven staan voor allerlei suggesties die vanuit de raad zouden kunnen komen en waarin de raad ook de geluiden uit de samenleving aan het college wil doorgeven.

Burgemeester Dijksma bevestigt dat dit voor een deel een technische verwerking is van hoe de landelijke wetgeving de gemeenten vraagt het zo scherp mogelijk neer te zetten.
De meer maatschappelijke politieke vraag van de heer Koning kan de burgemeester bevestigend beantwoorden. Zij vindt het heel belangrijk dat de samenleving en de veranderingen daarin te weerspiegelen zijn in de wijze waarop straatnamen worden toegedeeld. Zij zal heel binnenkort daarover een voorstel aan de raad voorleggen.
De gemeente Utrecht wil de straatnamencommissie verrijken met een persoon die op het terrein van diversiteit en inclusie meer gaat doen.

De voorzitter stelt vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

Conclusie
Met de A-status door naar de eerstvolgende raadsvergadering.

De voorzitter last een korte schorsing in om de Partij voor de Dieren de gelegenheid te geven aan te sluiten.

10. Raadsbrief Agenda tegen uitbuiting

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Geagendeerd door:
Derk van Bergen (CU), Mahaar Fattal (GroenLinks), Bert van Steeg (CDA), Ruud Maas (VOLT), Tess Meerding (VVD), Lisanne Snippe (PvdD)
Mensenhandel is in Utrecht een groot probleem, dat zich veelal onder de oppervlakte van de samenleving afspeelt. Eerder sprak de commissie hier al over in oktober 2022 aan de hand van het regioplan Mensenhandel zichtbaar maken. De agenderende fracties gaan graag met elkaar en met de burgemeester in gesprek over de Agenda tegen uitbuiting en de inzet van de gemeente zoals die hierin wordt voorgesteld. Centraal in dit plan staan drie lijnen: voorkomen, bijdragen aan bestrijding en beschermen en opvangen.
De agenderende fracties willen in debat over deze Agenda en de daarin gestelde prioriteiten.

10.1 Raadsbrief aard en omvang aanpak

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de Agenda (zie hierboven).

De commissie
De heer Van Bergen (ChristenUnie) keek al enige tijd uit naar deze Agenda. Mensenhandel staat hoog op zijn Agenda en ook op die van het college. Het gaat om de meest kwetsbare mensen die het slachtoffer worden van uitbuiting; daarom gaat dit onderwerp aan zijn hart. Tot zijn spijt bevestigt de Agenda het beeld dat eerder te zien was bij het bespreken van Mensenhandel in het kader van Regioplan. Juist de mensen die een helpende hand zouden kunnen gebruiken, worden gereduceerd tot een middel om andermans doel te bereiken.
Over het geheel genomen, is zijn fractie tevreden over deze Agenda. Hij vindt het goed dat gezocht wordt naar integratie met andere overlappende beleidsplannen,

zoals Grenzen stellen en Perspectief bieden. Hij vindt het goed dat er samenwerking wordt gezocht met een breed netwerk en dat daar kennis en kunde wordt gedeeld en opgehaald. De kennis over mensenhandel is wat hem betreft een blijvend onderwerp van zorg. Feit blijft dat het stadsbestuur te weinig weet van het onderwerp, de schaal en de uitvoering en dat dit de effectiviteit van het beleid schaadt. Dat is ook terug te lezen in de derde van de drie dromen. Hij wil een beter zicht krijgen op de problematiek binnen de gemeente. Zijn fractie vindt het belangrijk die kennis te vergaren; dan is ook gerichter het probleem aan te pakken. Hij vraagt de reactie op de vraag hoe de problematiek goed in beeld te krijgen.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de verschillende vormen van uitbuiting binnen de Agenda vallen onder de noemer uitbuiting; zij vraagt of de heer Van Bergen in zijn betoog spreekt over alle vormen van uitbuiting of een specifieke vorm daarbinnen.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) attendeert op de vier vormen van mensenhandel in de begeleidende brief, waarbij organenhandel is uitgesloten. Over de andere drie vormen is bekend dat het plaatsvindt in de gemeente Utrecht zonder goed te weten hoe, en wat de schaal is. Hij spreekt over die drie vormen.

Hij vervolgt zijn bijdrage.

Met de kennis die er is, zijn trends waarneembaar. De correlatie tussen mensenhandel en illegale prostitutie is en blijft problematisch. Zijn fractie maakt zich daarover zorgen. Prostitutie is een probleem waar veelal jonge vrouwen in verstrikt raken. Momenteel werkt wethouder Eerenberg naarstig aan het uitwerken van een visie op het rapport van de commissie Sorgdrager. Zijn fractie is blij dat mensenhandel daarbij een factor is waarmee rekening gehouden wordt.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of de ChristenUnie het eens is met haar partij dat juist in deze commissie mensenhandel besproken dient te worden in zijn samenhang met sekswerk.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) refereert aan de begeleidende brief waarin staat dat dit ook een onderwerp van aandacht is bij de uitwerking van de proeftuinen die voorgesteld worden in de commissie Sorgdrager. Hij ziet dat dit ook daar een plek moet hebben. Hij stelt voor dit daarbuiten te blijven behandelen.

Hij maakt zich zorgen over de misstanden die buiten de proeftuinen plaatsvinden. Hij zou graag zien dat de aandacht voor deze vorm van mensenhandel buiten die proeftuinen niet afneemt ondanks de toename van drugsgerelateerde mensenhandel en gewerkt wordt met de proeftuinen.

Een andere trend die waargenomen wordt is de lage aangiftebereidheid als gevolg van verschillende factoren: angst, schaamte en door afhankelijkheid wederzijds en een gebrek aan kennis; kennis over rechten en over “van rechtswege”. Hij herkent dit ook in de elders opgevangen signalen. Soms hebben slachtoffers niet eens door dat ze slachtoffer zijn, doordat ze uitgebuit worden door mensen die zij vertrouwen, door een extreem laag zelfbeeld of doordat ze simpelweg niet weten dat de situatie waarin zij zich bevinden niet normaal is. Het vergroten van die kennis is een van de doelen die terug te vinden is de voorgenomen een meer gerichte inzet op preventie; zijn fractie staat volledig achter die daar genoemde doelen. Hij heeft op dit moment moeite daarop echt grip te krijgen. Hij vraagt of de burgemeester kan toezeggen in de jaarlijkse terugkoppeling van de P&C cyclus expliciet in te gaan op voorlichting van potentiële slachtoffers. Die vraag trekt hij ook breder. Hij zet uiteen dat in de Agenda 50 acties worden genoemd die de gemeente gaat doen of blijft doen. Enkele daarvan zijn concreet. Bij andere mist hij de meetbaarheid. Hij doelt daarbij op de acties die de bewustwording moeten vergroten of die zeggen dat aangesloten wordt

bij partners, maar ook op acties die worden uitgevoerd door sociale en/of maatschappelijke partners. Hij zou graag inzicht willen krijgen in deze acties. Hij vraagt de burgemeester hoe dit goed inzichtelijk en meetbaar teruggekoppeld gaat worden. Hij krijgt op die vraag graag een reactie.
Zijn fractie is van mening dat in de strijd tegen mensenhandel deze Agenda een goede stap is. Zijn fractie zal de ontwikkelingen met interesse volgen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) is erg tevreden met de Agenda tegen uitbuiting. Het gaat om een integraal plan waarbij breed gekeken wordt naar verschillende doelgroepen, zonder oog te verliezen voor de specifieke problemen van elke doelgroep. De gemeente werkt goed samen met partners. Daarbij wordt ook gefocust op het ronselen van jongeren; dit komt goed terug in de Agenda onder meer naar aanleiding van vragen van GroenLinks.
Zij stelt vragen over het pilot samen met de inspectie SZW uit 2018. Tot haar spijt ziet zij dat arbeidsuitbuiting op grote schaal voorkomt in Utrecht. Haar fractie maakt zich zorgen over een eventuele bottleneck bij de inspectie SZW. Het pilot was waardevol. Zij vraagt zich af of het resultaat van het pilot voldoende integraal is overgenomen in de werkwijze van de gemeente Utrecht bij de afhandeling van meldingen van arbeidsuitbuiting.
Ten tweede merkt zij op dat huwelijksdwang ook voorkomt in de gemeente Utrecht. Zij ziet dit als een vorm van uitbuiting. Zij vraagt hoe de burgemeester dat ziet en of dit is mee te nemen in deze Agenda.

De heer Van Steeg (CDA) is blij met dit actieplan. Het gaat om kwetsbare mensen. Vaak gaat het ook om mensen die de weg niet kennen om een melding te kunnen doen en dat het onvoldoende zichtbaar is. Hij is blij dat er nu een functionaris is bij de gemeente die dit coördineert en ook bij het RIEK. Hij merkt hierover op dat de structuur tot op zekere hoogte op orde is. Hij legt de vraag voor hoe de hele keten werd versterkt. Die versterking is nodig. Hij vraagt de reactie van de burgemeester.

Ook voor zijn fractie is seksuele uitbuiting een belangrijk onderwerp. Dit is vanuit een politiek idee naar een andere commissie verschoven. Juist dit laat zien dat het ook thuishoort in de commissie VBF. Hij refereert aan de inbreng van mevrouw De Vries. Wat hem betreft moet goed ervoor gewaakt worden dat het stadsbestuur dit onder ogen blijft zien. De ActieAgenda lijkt daarvan af te bewegen en de aandacht iets meer te verleggen naar arbeidsuitbuiting en minder naar seksuele uitbuiting. Hij vraagt of de burgemeester dit kan tegenspreken.
Mevrouw Assen (PvdA) leest dat er de laatste jaren juist een enorme focus lag op seksuele uitbuiting en te weinig op criminele- en arbeidsuitbuiting. Zij vraagt hoe zij deze inbreng van het CDA moet zien.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de drie vormen van uitbuiting veel met elkaar van doen hebben en elkaar versterken. Hij is er voorstander van die drie vormen van uitbuiting te bestrijden met dit plan. Hij herhaalt zijn inbreng over de neiging die bestaat in de raad als het gaat om de focus.
Wat hem betreft is het goede van dit plan dat integraal gekeken wordt; er is nauwelijks capaciteit. Het gaat om een ambitieus actieplan dat alleen in uitvoering kan komen samen met andere partijen.

Hij deelt met de heer Van Bergen zicht en vat te moeten houden op het resultaat hiervan. Krijgt het gemeentebestuur hiermee vat op wat er in de stad gebeurt? Hoe is ervoor te zorgen dat de problematiek meer zichtbaar wordt?
Voor de zichtbaarheid mist hij nog twee aspecten: (1) inwoners meer betrekken bij deze problematiek, bijvoorbeeld via campagnes. (2) de betrokkenheid van bedrijven, zeker als het gaat om arbeidsuitbuiting. Die aspecten kunnen helpen de zichtbaarheid te verbeteren.
Hij hoopt dat in de komende jaren het bestuur concrete voortgang kan blijven zien ook als het gaat om de meldingsbereidheid van de slachtoffers.

De voorzitter merkt op dat VOLT zich voor diens afwezigheid had geëxcuseerd.

Mevrouw Meerding (VVD) is blij met deze ActieAgenda en met dat er nu ook aandacht is voor arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting naast seksuele uitbuiting.
Zij vindt de Agenda opvallend kort; mogelijk groeit die nog in de loop van de tijd.
Afgelopen oktober is uitgebreid gesproken over uitbuiting met het onderzoek van Regioplan; daarbij ging het vooral om seksuele uitbuiting. Voor de VVD gelden de punten die haar fractie destijds maakte ook hier.
De basis moet op orde: dat betekent het herkennen van signalen van uitbuiting en het doorgeven van deze signalen aan het juiste meldpunt zo dat de problemen goed geregistreerd worden. Dit punt is geformuleerd als randvoorwaarde 1; daarover zijn college en VVD het eens.
In de Agenda zijn de belangrijkste doelgroepen in beeld gebracht. Minderjarigen en jongeren worden als doelgroep genoemd; zij vindt dit iets te algemeen verwoord. Binnen die groep moet er wat haar betreft ook specifiek aandacht zijn voor kwetsbare meisjes of vrouwen, omdat zij vaak het slachtoffer zijn van bijvoorbeeld loverboys of andere vormen van seksuele uitbuiting. Zij ziet dit nu nog niet echt terugkomen. Zij vraagt of de burgemeester kan toezeggen hiervoor oog te hebben en of dit iets meer plek kan krijgen in de tekst van de Agenda.
Zij legt de vraag voor of dit de enige ActieAgenda is of dat het gemeentebestuur aan de slag gaat met een afzonderlijke Agenda voor de bestrijding van seksuele uitbuiting. Dat hoeft wat haar betreft niet. Zij vindt het goed wanneer dit helder wordt uitgesproken op deze plek op dit moment.
Daarnaast verbaast het haar dat de raad al lang bezig is met de bestrijding van seksuele uitbuiting en daarover al heel veel gesproken heeft, maar dat nu niet blijkt uit de Agenda dat daarmee het bestuur verder is dan bij de andere vormen van uitbuiting. Ze heeft daarvoor nog geen verklaring.
Met betrekking tot de financiële paragraaf merkt zij op dat die ontbreekt. Zij leest in de raadsbrief dat de middelen beperkt zijn. Zij vraagt wat dat concreet betekent; hoe beperkt zijn die middelen en waarom wordt dat niet gespecificeerd in de Agenda zo dat duidelijk is wat wel en niet gedaan kan worden.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vindt dit een heel belangrijk onderwerp.
De gemeente moet er wat haar betreft zijn om de meest kwetsbaren te beschermen en bij te staan.
Haar fractie is te spreken over verschillende dingen in de Agenda; bijvoorbeeld de focus op preventie. Haar fractie vroeg daarom ook. Zij vindt het goed om te zien dat er expliciet aandacht is voor arbeidsuitbuiting; daarop is veel minder zicht en minder gedaan. Zij is er ook over te spreken dat ongedocumenteerden genoemd worden in

de Agenda als risicogroep. Zij vraagt zich af hoe gericht daar naar gekeken gaat worden. Zij brengt de volgende drie punten in:
Haar fractie vindt het van belang te benadrukken dat expliciet en consequent onderscheid gemaakt moet worden tussen sekswerk en mensenhandel. Zij citeert in dit opzicht het desbetreffende in de raadsbrief. Wat haar betreft, is het gesprek over dit onderwerp in deze commissie VBF.
De heer Simşek (DENK) vraagt in wiens belang het is: sekswerk en mensenhandel van elkaar los te koppelen. Juist bij sekswerk is een verhoogd risico op mensenhandel.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) ontkent die connectie niet en ze zegt niet dat die niet van belang is. Zij zegt het wel van belang te vinden om te blijven benadrukken dat voortdurend spreken over mensenhandel bij spreken over sekswerk, stigmatiserend werkt. Daarvoor waakt haar fractie.
De heer Van Steeg (CDA) is daarover verbaasd. Hij voorziet dat de problemen juist vergroot worden wanneer mensenhandel en sekswerk uit elkaar worden gehouden.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) denkt niet dat daarmee het probleem wordt vergroot. Zij denkt dat daarmee het probleem op de juiste plek wordt aangekaart.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat mevrouw De Vries erkent dat het inherent is aan de sector. Hij herhaalt zijn standpunt in dat perspectief. Hij pleit ervoor die begrippen niet van elkaar te scheiden.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) bestrijdt dat het terecht is dat de heer Van Steeg zegt dat mensenhandel inherent is aan de sector. Een sekswerker kiest er niet voor om uitgebuit te worden. Zij vindt het daarom goed de uitbuiting van sekswerkers bij deze Agenda te bespreken en die niet te bespreken op een plek waarover het gaat over een veilige werkomgeving, maar überhaupt om het hebben van werkplekken voor sekswerkers in Utrecht.
De heer Van Steeg (CDA) concludeert dat mevrouw De Vries er bewust voor kiest om het imago van het beroep belangrijker vinden dan de veiligheid van de werkers zelf.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) bestrijdt die visie. Zij beschouwt het stigma op sekswerkers als een enorm probleem voor de veiligheid van sekswerkers. Zij vervolgt haar betoog in haar termijn. Zij vraagt hierop een reflectie van de burgemeester; hoe staat zij hierin? Zij benadrukt de aanpak van uitbuiting bij deze Agenda te houden en gezamenlijk zich in te spannen om stigmatisering van sekswerk en sekswerkers tegen te gaan.
Met betrekking tot de digitale wereld prefereert zij het punt dat haar fractie maakte in het najaar: dat er weinig grip op is en dat die verwikkeld is in mensenhandel. De burgemeester had gezegd dat digitale veiligheid terug zou komen in deze Agenda; zij ziet die niet terug. Zij vraagt naar de reden daarvan en of de burgemeester kan zeggen dat dit alsnog een plek zal krijgen.
Als derde en laatste punt gaat zij in op de financiën; dat er voor de aanpak van uitbuiting landelijk en lokaal relatief weinig middelen beschikbaar zijn en dat baart haar zorgen. In de raadsbrief werd haar ook duidelijk dat de geformuleerde ambities en acties binnen de bestaande middelen uitgevoerd kunnen worden. Zij vindt dat heel erg mooi. Zij vraagt de burgemeester hoe de prioriteiten gesteld zijn voor deze Agenda en welke keuzes gemaakt zijn en wat waren daarin moeilijke keuzes die wel of niet worden meegenomen in de Agenda. Zij vraagt of er mogelijkheden zijn om te lobbyen en aan te kaarten dat daarvoor meer middelen moeten komen. Zij sluit zich

aan bij de ChristenUnie waar die fractie meer zicht vroeg op de daadwerkelijke situatie in Utrecht. Het lijkt haar van belang een goede aanpak daarvoor te maken.

Niet-agenderende partijen
Mevrouw Assen (PvdA) focust in haar bijdrage op arbeidsuitbuiting. Zij vindt het goed dat deze Agenda er is gekomen en zij sluit zich aan bij andere partijen die daarover iets gezegd hebben. Zij vindt het goed dat er meerdere terreinen van uitbuiting in deze Agenda zijn opgenomen.
Zij vraagt welke acties er zijn richting de landelijke overheid om meer aandacht te krijgen voor arbeids- en criminele uitbuiting. Vooral op arbeidsuitbuiting mist zij acties. Dit is ook benoemd in het coalitieakkoord. Arbeidsmigranten hebben recht op goed werk, een dak boven het hoofd en goede zorg. Deze groep kan kwetsbaar zijn en verdient haars inziens extra aandacht. De gemeente coördineert de hulp en dienstverlening rondom inschrijving, aanpak malafide uitzendbureaus en huisjesmelkers, sociale aspecten als eenzaamheid, tegengaan van dakloosheid en psychische zorg. Dat vraagt haars inziens een intensieve en integrale aanpak. Zij vraagt de burgemeester hoe de integraliteit is geborgd. Door de commissie Roemer is de omvang van dit probleem bekend. Haar fractie krijgt daarom graag regulier inzicht in de signalen die de Nederlandse arbeidsinspectie hierover ontvangt met daarbij de acties die daarop worden genomen; zij vraagt of de burgemeester met haar deelt dat hierop meer mogelijk is dan nu gebeurt. Wat zou er nodig zijn om dat wel te gaan uitvoeren?

De heer Koning (D66) vindt het fijn hieraan een paar woorden te wijden al heeft hij dit niet mee geagendeerd. In de inbreng van veel fracties ging het al veel over seks-werk; dat is wat zijn fractie betreft slechts een beperkte component van de reikwijdte van deze Agenda. Uitbuiting vindt plaats op veel grotere schaal. Momenteel wordt het aantal arbeidsmigranten in Nederland geschat op 900.000; met teveel van hen wordt tot zijn spijt een loopje genomen. Aanbieders van werk en woningen werken dan misschien nog wel net binnen de grenzen van de wet, maar moreel gezien is hun omgang met arbeidsmigranten vaak niet te verantwoorden.
Hij haalt een rapport aan van Compaan & Decisio in opdracht van de provincie Utrecht uit 2021, waaruit blijkt dat in de U16 ongeveer 24.000 arbeidsmigranten woonden, waarvan dik 6000 zonder registratie. Ongeveer 11.000 van het aantal arbeidsmigranten in de Regio woont in de stad Utrecht. Het blijkt dat de registratiegraad lager is dan in sommige andere Regio's. Zijn fractie wil graag dat het aantal registraties van arbeidsmigranten omhoog gaat. Hij vraagt wat de gemeente Utrecht daaraan gaat doen.
Hiernaast is de verwachting in het rapport dat het aantal arbeidsmigranten in 10 jaar tijd zal verdubbelen. D66 verwacht dat ook. Hij vindt dat niet iets dat slecht is; het is goed wanneer mensen zich tijdelijk of voorgoed in de Regio vestigen om een bijdrage te leveren aan de economie en de maatschappij. De Regio heeft die mensen heel hard nodig; de Regio vergrijst. Dat is structureel merkbaar in de zorg, in de logistiek. Bij bedrijven zijn momenteel de vacatures niet in te vullen. Dat alles onderschrijft waarom D66 het zo belangrijk vindt dat het college aan de slag gaat met deze Agenda tegen uitbuiting. De gemeente heeft de plicht om met iedereen die hieraan werkt en hier verblijft zo om te gaan als de bestuurders zelf zouden willen hoe met hen omgegaan wordt. Het is de oproep aan het stadsbestuur om dat met deze Agenda na te streven.

Mevrouw De Haan (Bij1) is blij dat deze Agenda er ligt. Zij ziet bij alle genoemde vormen van uitbuiting één gemeenschappelijke deler: uitbuiting gaat altijd hand in hand met de kwetsbare maatschappelijke positie van de slachtoffers. Die positie komt niet zomaar uit de lucht vallen, maar is het gevolg van beleid dat ongelijkheid produceert en die vaak in stand houdt. Daarom moet wat haar partij betreft zoveel mogelijk geïnvesteerd worden in verbetering van de materiële omstandigheden van deze kwetsbaar gemaakte groepen. Haar fractie sluit zich daarom ook aan bij de voorgestelde maatregelen in de Agenda om de problemen aan de voorkant te voorkomen. Zij spreekt nogmaals haar voorkeur uit voor preventie.
Haar fractie stipt kort twee punten aan:
Zij leest dat reguleren van onvergund sekswerk ook onderdeel is van de Agenda. Dat verbaast haar enigszins. Inmiddels is bekend na talloze gesprekken met sekswerkers en door meerdere gevoerde debatten dat juist het verder reguleren en criminaliseren van onvergund sekswerk bijdraagt aan de onveiligheid van de kwetsbare sekswerkers en dat die de kans op mensenhandel vergroot. Om die reden vraagt zij de burgemeester of zij bereid is om naar deze signalen te luisteren en te kijken naar de voordelen van decriminaliseren van sekswerk in plaats van door te gaan op het ingeslagen pad.
Tot slot maakt haar fractie zich ook zorgen over de arbeidsuitbuiting van statushouders en ongedocumenteerden. Deze mensen willen vaak wel heel graag werken maar mogen dat niet vanwege de landelijke wetgeving. Hun situatie is uitzichtloos. Zij vraagt de burgemeester of zij buiten de landelijke wetgeving mogelijkheden ziet om lokale oplossingen te bieden voor de arbeidspositie van deze groep.

De heer Simşek (DENK) kan zich aansluiten bij een aantal punten ingebracht door de heer Van Steeg, onder andere diens punt over seksuele uitbuiting en het punt over het meer betrekken van burgers bij het beleid omtrent dit onderwerp.

De voorzitter concludeert dat hiermee de commissie heeft gesproken.

De beantwoording
Burgemeester Dijksma dankt alle fracties voor de brede steun. Aan dit onderwerp wordt gewerkt met één adviseur. Geprobeerd wordt met deze Agenda zoveel mogelijk te doen wat nodig is binnen de gemeente Utrecht. Zij is het erover eens dat dit onderwerp hoog op de Agenda moet staan. Het meer verkrijgen van kennis vindt zij met de heer Van Bergen en mevrouw Meerding ontzettend belangrijk. Zij refereert aan de randvoorwaarden. Momenteel wordt gewerkt aan vervolgonderzoek. Zij kan over de uitkomst daarvan geen voorspelling doen.
Geïnvesteerd wordt in het uitwisselen van informatie zowel binnen de gemeente met de partners als ook in de Regio en op landelijk niveau. Sommige gemeenten organiseren gezamenlijk een ketenregisseur. Dit onderwerp heeft wel degelijk de aandacht in de Regio.
Zij antwoordt met *ja en nee* op de vraag of de gemeente in beeld heeft wat nodig is. Wat de gemeente doet, is haars inziens al heel veel.
Voor het college is dit beleid; de uitvoering ligt bij de afdeling die daarvoor verantwoordelijk is. De organisatie is alert op dit onderwerp.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt wat nodig is om de mist te doen optrekken waarvan de burgemeester gewag maakt met “varen in de mist”. Welke bedragen

zijn beschikbaar en wat krijgt de gemeente voor het geld dat zij eventueel kan vrijmaken?
Burgemeester Dijksma houdt het niet voor mogelijk om de uitkomst van een onderzoek te voorspellen. Op basis van het verhaal van Regioplan is het college van mening dat daarop vervolgonderzoek moet plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten daarvan is te bepalen of het gemeentebestuur op koers ligt of dat het gemeentebestuur bepaalde zaken mist.
Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de vraag hoe het gemeentebestuur kan zien wat plaatsvindt en of het gemeentebestuur effectief is; komt er een terugkoppeling van resultaten in de P&C-cyclus? De burgemeester stelt de commissie voor jaarlijks haar een brief te sturen met daarbij de voortgangsrapportage over wat de acties opleveren.
Mevrouw Fattal vroeg naar het pilot met SZW van 2018; daardoor is de keten versterkt met de partners.
Huwelijksdwang is belangrijk. Dit thema valt onder huiselijk geweld en eergerelateerd geweld. De portefeuillehouders Streefland en Voortman zijn daarmee haars inziens goed bezig.
Momenteel wordt een been bijgetrokken als het gaat om de aandacht voor criminele en arbeidsuitbuiting.
De burgemeester bevestigt dat het college inwoners en bedrijven zal blijven betrekken. Zij schetst de activiteiten daarop.
Ze denkt dat het een goed idee is om explicieter dan nu in de tekst aandacht te geven aan vrouwen en meisjes en het voorbeeld van digitale veiligheid daarbij te betrekken. Het college doet daar het een en ander aan in de Veiligheidsagenda. Het gaat daarbij vooral om de individuele acties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van anonieme chat-functies.
Gevraagd is naar enerzijds de benadering van sekswerk en de decriminalisatie daarvan en het gevoelig zijn van onderwerpen voor uitbuiting anderzijds; de burgemeester is het hartgrondig eens met de uitspraken van de commissie Sorgdrager over dat er overall een noodzaak is tot decriminalisering van sekswerk en dat bewerkstelligd moet worden dat sekswerk zoveel mogelijk ervaren wordt als een beroep. Tegelijkertijd kan zij haar ogen niet sluiten voor de kwetsbaarheid van sekswerkers voor derden. Voor de vormgeving van de pilots zal zij oog hebben voor hoe mensen maximaal te beschermen. Daarmee worden ze niet op voorhand gecriminaliseerd. Zij pleit ervoor zaken goed uit elkaar te blijven houden.
De alertheid op misbruik maakt het niet onmogelijk om te werken aan een gewoon beroep. Zij benadrukt ook niet naïef te zijn en houdt oog voor misbruik van kwetsbaarheid. Met dit alleen in deze commissie te bespreken zou de raad de bescherming van sekswerkers te kort doen. Zij waakt voor stigmatisering.
Mevrouw Assen sprak over arbeidsuitbuiting. De burgemeester zet uiteen dat de integraliteit van de Agenda gewaarborgd is in het gegeven dat er veel meer mensen aan de bak moeten dan medewerkers van OOV; dat moet niet alleen binnen de gemeente maar ook in samenwerking met mensen in de Regio en ook landelijk. Regelmatig is er met hen contact.
De vraag of het college cijfers van SZW mag delen met de gemeenteraad over zaken die binnen de Regio spelen, beantwoordt de burgemeester voorlopig ontkennend. Het vermoeden is dat dat niet mag. Het gaat vaak om cijfers die in opsporingsonderzoeken aan de orde zijn. Anders zijn de cijfers openbaar en dan kan de gemeenteraad die nagelezen op de website van SZW.

Mevrouw Assen (PvdA) zou dan graag definitief willen vernemen of dat niet mogelijk is. En als het gaat om de integraliteit stelt zij zich een voortdurende schakeling voor tussen alle terreinen binnen het college tussen de ambtenaren die belast zijn met deze portefeuille en die belast zijn met woonruimteverdeling.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat dat de bedoeling is. Zij verwacht daarvan de nodige effectiviteit. Zij vraagt aanwijzing als het gaat om de verwachtingen vanuit de raad.
Mevrouw Assen (PvdA) licht toe dat het haar ook gaat om de ontwikkelingen. Zij vraagt of aan te geven is in welke mate dit bestreden is zodra de opsporing afgerond is. Zij begrijpt dat de burgemeester geen gegevens van werkgevers kan delen.
Burgemeester Dijksma zal daarover nadenken. Zij zal daarop terugkomen bij de voortgangsrapportage, ofwel met een beter beeld van wat er speelt in deze Regio. Zij kan zich voorstellen hierin een trendanalyse mee te nemen. Zij refereert aan de inbreng van de heer Koning. In algemene zin is over de ontwikkelingen wel iets te zeggen.
De burgemeester zet uiteen dat aan de instroom van Oekraïners te zien was hoeveel het uitmaakt dat mensen meteen kunnen werken. Soms bracht dat ook veel meer veiligheid met zich mee; ook daar waren zorgen over uitbuiting. Daarop is het college nog steeds zeer alert. Werk & Inkomen levert een grote mate aan veiligheid op wanneer dat binnen de reguliere paden valt.
Het college is ook nu met het kabinet in overleg over de verwachting dat meer dan 70.000 mensen Nederland zullen binnenkomen en wat daarmee te doen. Dit overleg met het kabinet is voortgaand. Het thema werk is meegeagendeerd in dat overleg. De burgemeester is met wethouder Streefland bezig met de regels; het is nu de vraag of zij daarin succesvol zullen zijn.
Mevrouw De Haan (Bij1) vindt het fijn dat te horen. Haar vraag was wat te doen met de onvergunde sekswerkers. Die werden zo expliciet benoemd in de Agenda dat het verder bestrijden van onvergund sekswerk zou moeten bijdragen aan het terugdringen van mensenhandel, terwijl de geluiden vanuit de commissie Sorgdrager en vanuit de sekswerkers zelf de andere kant op gaan. Zij vraagt of de burgemeester daarover nog iets kan zeggen.
Burgemeester Dijksma begrijpt dat. Wanneer dit traditioneel ingevuld wordt, heeft mevrouw De Haan gelijk. Het gaat haar er om dat ook onvergund sekswerk mogelijk is zonder dat er sprake is van uitbuiting. Daarmee moet het stadsbestuur voorzichtig zijn. Daar waar het zicht ontbreekt, zal sneller een situatie ontstaan met kansen op uitbuiting. Zij zou naar de tekst moeten kijken om na te gaan of de formulering van het college meer recht kan doen aan de inbreng van Bij1. Mogelijk is er nog een wijziging aan te brengen in de tekst. Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

Gemiste vragen
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) had specifiek gevraagd naar de nu gestelde prioriteiten in deze Agenda in verhouding tot de middelen; welke moeilijke keuzes zijn gemaakt?
De burgemeester antwoordt dat die keuzes te maken hebben met de drie dromen niet te kunnen dromen.

De voorzitter concludeert dat hiermee de inbreng aan beide zijden is afgerond.

De voorzitter legt de vraag voor of de bespreking afdoende was in de ogen van de commissie.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) zoekt naar financiering voor het vervolgonderzoek. **De voorzitter** verneemt dat hierop geen aanvullingen zijn. Hij stelt vast dat hiermee de bespreking is afgerond en schorst de vergadering tot 15.45 uur.

11. Raadsbrief Publicatie Scheidslijnen in Utrecht

Wethouder: Eelco Eerenberg, Beleidsterrein: Bestuurlijke Zaken
Geagendeerd door:
Hester Assen (PvdA), Esma Kendir (Student en Starter), Derk van Bergen (CU), Julia Kleinrensink (GroenLinks) en mevrouw Van der Wilt (D66).
We willen in een commissiedebat graag in debat over de bevonden scheidslijnen en hoe we die duiden. Daarnaast zijn scheidslijnen niet alleen feitelijk en gebaseerd op data maar is de beleving daarvan door bewoners ook relevant. Daarom willen we graag in debat gaan over de wijze waarop ervaringskennis wordt meegenomen in de uitwerking die in Q3 naar de raad komt. Ook willen wij de Raadsbrief over ongelijk investeren mee te nemen.

11.1 Raadsbrief Uitvoering Ongelijk investeren voor gelijke kansen

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de Agenda. De bespreking vindt plaats in één termijn.

De commissie

Mevrouw Assen (PvdA) is er blij mee dat dit onderzoek is gedaan naar wat de scheidslijnen in de stad worden genoemd. De grote ongelijkheid is onder andere de reden voor de PvdA zijn initiatiefvoorstel Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen heeft ingediend. En tot haar geluk kreeg dat brede steun in de raad en komt dit terug in het coalitieakkoord.
Dit onderzoek is een verdieping op bijvoorbeeld de gezondheidsmonitor; haar eerste vraag is of dit een regulier terugkomend onderzoek zal worden.
De vraag is wie de trots over de aanvoering van een lijstje oproept: de Utrechters met wie het al goed gaat? Of juist de Utrechters die in de vaart der volkeren binnen hun eigen stad achterblijven; leven in armoede of in relatieve armoede is veel ingrijpender wanneer de betrokkenen zien dat mensen in hun directe omgeving het steeds beter krijgen. Ook daarop krijgt zij graag de reflectie van de wethouder.
Haar fractie vraagt zich wel af waar dit en straks het uitvoeringskader thuishoort; dit hing onder bestuurlijke zaken. Zij heeft nu te maken met wethouder Eerenberg en vraagt zich af hoe dit in de toekomst zal zijn.
Haar fractie wil graag helderheid scheppen over het uitgangspunt bij ongelijk investeren voor gelijke kansen. Daarbij verwijst zij graag naar een discussie die het bestuur recentelijk voerde rondom de bibliotheek. Zij pleitte destijds ook voor ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dat leidde tot verschillende beelden bij haar collega's in de raad: dat dat mogelijk tot gevolg had dat het alle bibliotheken weg zou halen uit de wijken waar het goed gaat met mensen. Zij benadrukt dat de bibliotheek er altijd moet zijn voor iedereen; de vraag is of nu iedereen bereikt wordt. De analyse van haar fractie is dat dat niet het geval is. Voor sommige mensen is de bibliotheek nu al hoogdrempeliger; dus moet ongelijk geïnvesteerd worden om die drempels weg te halen voor die groep Utrechters. Zij hoopt hiermee de misvatting weg te nemen: dat wanneer ongelijk geïnvesteerd wordt, iets weggehaald wordt bij de één om het alleen voor de ander te realiseren.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) vraagt of mevrouw Assen dan ook een voorstander is van doelgroepenbeleid. Zij licht desgevraagd toe dat de scheidslijnen aantonen dat er groepen zijn die extra kwetsbaar zijn en een minder goede positie

ten opzichte van de gemiddelde Utrechter hebben. Zij vraagt of mevrouw Assen er een voorstander van is ook in te zetten op zulke groepen.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de gemeente Utrecht dat al doet; zij noemt laaggeletterden als voorbeeld op wie een intensievere aanpak zit. Zij denkt ook dat ongelijk investeren dat kan betekenen. Op al die verschillende terreinen zal specifiek gekeken moeten worden naar wat hier werkt en hoe ongelijk investeren er uit komt te zien.
Zij vervolgt haar inbreng met de vraag hoe de uitkomsten van dit onderzoek verwerkt worden in staand of recent vastgesteld beleid; zij noemt in dat licht de buurtaanpak.

Zij ziet graag ervaringskennis opgenomen, nog vóór het uitvoeringskader in Q3. Zij vindt de inzet van ervaringskennis hard nodig zo dat het beleid niet alleen de juiste mensen bereikt, maar ook de juiste toon heeft, waardoor het effectief is. Zij noemt het boekje Beledigende Broccoli van Tim ‘S Jongers; zij vraagt een toezegging ervaringskennis specifiek in te zetten om te voorkomen dat goed bedoeld beleid uiteindelijk niet effectief zal zijn.
Mevrouw Van der Wilt (D66) vindt dit een mooi punt. Zij vraagt naar de invulling van ervaringsdeskundigheid dat op zich een breed begrip is; waarop zoekt het stadsbestuur die ervaringsdeskundigheid?
Mevrouw Assen (PvdA) noemt die deskundigheid ervaringskennis. Zij heeft geen specifiek antwoord op deze vraag. Zij wil voorkomen dat de juiste mensen niet bereikt worden vanwege een verkeerde toonzetting.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de rapportage weinig nieuws biedt; de cijfers en de wijken zijn bekend. Zij vraagt wanneer Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen een succes is voor de PvdA. **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat dat succes er is wanneer de ongelijkheid is verkleind.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen bijna bij elk voorstel aan de orde is. Hij vraagt of de PvdA dát wil bereiken.
Mevrouw Assen (PvdA) deelt niet volledig dat alles wat uit dit onderzoek naar boven kwam al bekend was. Mogelijk past het bij intuïties of het voorgevoel dat in het stadsbestuur leeft. Zij noemt het ontbreken van camera's in Leidsche Rijn en Vleuten; hiermee is te beargumenteren dat die camera’s daar niet nodig zijn, kijkende naar de veiligheidsbeleving en de veiligheidscijfers in die wijken. Het kan daarom een extra onderbouwing zijn bij beleid om de investering al of niet te doen.
De heer Van Steeg (CDA) legt de vraag voor wat het bestuur bereikt op het gebied van kansengelijkheid met het bij elkaar nemen van al die beleidsterreinen. Hij maakt zich daarover zorgen.
Mevrouw Assen (PvdA) waardeert de zorgen van de heer Van Steeg. Bij het initiatiefvoorstel was de discussie of dit alleen toegepast moet worden op voor de hand liggende terreinen zoals onderwijs; in die discussie werd duidelijk dat de ongelijkheid zich manifesteert op al die terreinen. Dat in de openbare ruimte grote verschillen zitten tussen hoe die er in bepaalde wijken uitziet, maakt het haar blij dat het bestuur op al die manieren er naar kijkt. Als voorbeeld noemt zij de ongelijke verdeling van het veiligheidsgevoel.
Zij vervolgt haar betoog met het mogelijk bijeffect van meer bureaucratie als gevolg van maatwerk; zij vraagt hoe te voorkomen dat die ontstaat.
Als het gaat om integraliteit, las zij in de brief van het college dat zelden de inzet op één domein de oplossing is. Zij legt de vraag voor hoe intern de schotten te doorbreken, nodig voor de integrale aanpak. Alleen dan is de gemeente echt effectief.

De heer Van Steeg (CDA) vindt het betoog terecht voor de integrale aanpak. Hij legt de vraag voor of nieuwe maatregelen van de coalitie mogelijk ook ongelijkheid bevorderen. Desgevraagd licht hij toe dat de verhoging van de parkeertarieven en de invoering van betaald parkeren de ongelijkheid bevordert.
Mevrouw Assen (PvdA) licht toe dat om die reden in het coalitieakkoord ook afgesproken is, dat alleen te gaan doen wanneer daarbij ervoor gezorgd kan worden dat de genomen maatregelen bepaalde groepen anders treft dan andere groepen.
De heer Van Steeg (CDA) handhaaft zijn stellingname op dit specifieke voorbeeld: sommige groepen kunnen nu veel minder gemakkelijk gebruik maken van de auto. Deze maatregel treft veel minder de mensen met een hoog inkomen; dat leidt automatisch ertoe dat dit ongelijk neerdaalt in de stad.
Mevrouw Assen (PvdA) antwoordt dit niet te delen. Hieraan zijn voorwaarden verbonden in het Coalitieakkoord. Daarnaast is de auto niet de enige oplossing voor mobiliteit. Het is dan ook mogelijk om in te zetten op openbaar vervoer om die groepen wel maximaal mobiel te laten zijn.
De heer Simşek (DENK) sluit zich aan bij de interruptie van de heer Van Steeg. Hij is van mening dat mevrouw Assen met dit standpunt niet veel op heeft met grote groepen bewoners in de stad die hard moeten werken voor een inkomen waarmee ze net kunnen rondkomen en waarbij ze afhankelijk zijn van de auto. Hij denkt daarbij aan schilders, tuinlieden, et cetera. Hij vraagt de reflectie van mevrouw Assen.
Mevrouw Assen (PvdA) licht toe dat dit nog wordt uitgezocht: hoe maatwerk te realiseren voor beroepen. Zij wil niet net doen alsof een auto niet duur is. Een auto kost veel geld. Voor heel veel mensen is de beschikking over een auto geen gegeven.
De voorzitter vraagt de commissie zich toe te spitsen op het onderwerp van deze discussie met begrip voor de argumentatie die is gegeven in dit verband in dit voorbeeld.
De heer Simşek (DENK) bevestigt dat de auto duur kan zijn. Door deze maatregelen wordt de auto nog duurder, ook voor mensen die voor hun inkomen afhankelijk zijn van de auto. Hij vraagt zich af of het nog uitgezocht wordt hoe het maatwerk precies is vorm te geven. Waarom heeft de PvdA als onderdeel van de coalitie ingestemd met het gegeven dat in de hele stad betaald parkeren ingevoerd moet worden, terwijl dat onderzoek nog niet is afgerond.
Mevrouw Assen (PvdA) benadrukt dat de voorgenomen maatregelen pas ingaan wanneer de voorwaarden zijn ingewilligd en dat daarin te differentiëren is. Zij benadrukt de auto niet onbetaalbaar te maken voor iedereen, zoals soms wel wordt betoogd door bepaalde groepen.
De heer Simşek (DENK) merkt op dat het besluit al is genomen; dit is opgenomen in het coalitieakkoord. Niemand zal zijn uitgezonderd van betaald parkeren. Hij herhaalt zijn argumentatie en concludeert dat de PvdA selectief is als het gaat om ongelijk investeren voor gelijke kansen.
Mevrouw Assen (PvdA) zal de passage doorsturen waaraan zij refereert.

De voorzitter vraagt voor het vervolg van het debat aandacht voor de brief zoals deze voorligt.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) is er blij mee nu te kunnen spreken over dit belangrijke onderwerp. Niet elke Utrechters geniet dezelfde kansen.
Zij gaat allereerst in op de raadsbrief over de uitvoering van het kader voor ongelijke investering voor gelijke kansen. Zij is heel erg blij met de preventieve inzet op de

stimulering van de positieve ontwikkeling van jeugd en jongeren en het voorkomen van kansongelijkheid. Zij denkt dat het belangrijk is dat niet steeds brandjes geblust worden, maar dat aan de voorkant ervoor gezorgd wordt dat bepaalde groepen bij aanvang niet al een 3-0 achterstand hebben.
Als aandachtspunt noemt zij de passage in de raadsbrief dat er korte termijnoplossingen nodig zijn en dat tegelijkertijd langdurige aandacht nodig is. Zij ziet dit als een heel belangrijk aandachtspunt. Zij ziet in korte termijnoplossingen een valkuil terwijl kansenongelijkheid een institutioneel probleem is. Daarmee vindt zij structurele oplossingen van belang; zij vindt het van belang het systeem te veranderen.
Mevrouw Van der Wilt (D66) vindt het mooi dat Student & Starter dit aanstipt. Zij herhaalt dit punt graag. Zij vraagt of mevrouw Kendir voor zich ziet hoe het college daarmee om moet gaan; zou dit expliciet gemaakt moeten worden? Zij vraagt wat Student & Starter hierin belangrijk vindt.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) merkt op dat in de brief van het college hierop al wordt ingegaan: op bijvoorbeeld bestaanszekerheid is inzet noodzakelijk. Zij vindt dat een belangrijke goede stap. Zij vraagt voldoende aandacht voor de punten die in de raadsbrief zijn opgenomen. Zij herhaalt haar argumentatie.
De ervaringsdeskundigen kunnen nagaan waar sprake is van systeemfalen; van die input verwacht zij veel ondersteuning.
Mevrouw Van der Wilt (D66) vindt dat helder. Zij legt de vraag voor of het college op sommige punten mogelijk moet aangeven dat dit de oplossing niet is, bijvoorbeeld explicieter maken dat verschillende incidentele potjes om acute problemen op te lossen, de oplossing niet is. In dat opzicht verwacht zij dat de gemeente nog kan groeien. Zij wil graag weten hoe Student & Starter dat ziet.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) noemt dit om die reden *een balans*. De korte termijnoplossingen zijn ook nodig; het is een kwestie van lange adem. Zij ziet dat momenteel de situatie oplossingen vergt. Voldoende oog voor de lange termijn is van belang; zij vindt het van belang dat de wethouder de raad daarop scherp houdt.

Zij vervolgt haar betoog met in te gaan op de meerdere profielen in de raadsbrief als het gaat om de groep van deskundigen. Haar fractie vindt het belangrijk daarbij niet alleen te kijken naar mensen die vanuit hun expertise kunnen spreken, maar dat er ook aandacht zal zijn voor mensen die kunnen spreken vanuit hun ervaring. Haar fractie vindt dat een gouden combinatie.
Als het gaat om de uitvoering van ongelijke investering voor gelijke kansen, juicht haar fractie het doelgroepenbeleid toe.
Als het gaat om de Utrecht Monitor viel haar fractie het volgende op:
Zij las in die monitor dat buurten met relatief veel studenten, laag scoren op sociaal economische status. Vaak worden studenten vergeten in de overheidsaanpak wanneer het gaat om het helpen van kwetsbaren in de samenleving. Vanuit haar fractie wordt dit anders gezien; zij leest dat studenten het niet breed hebben. De ongelijkheid die studenten ervaren wordt vergroot wanneer de groep studenten wordt uitgesloten in bepaalde regelingen. Zij noemt de compensatie van de energieregelingen.
Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) deelt met Student & Starter dat binnen de groep studenten er ook grote verschillen zijn. Zij ziet daarin een groot verschil omdat studenten nu nog in een andere sociaal economische positie zitten, maar later wel vaak veel meer kansen hebben, wanneer ze worden vergeleken met andere groepen. Daarbinnen zitten nog allerlei gemiddelden waarop wat haar betreft het

bestuur zeker moet inzetten. Zij begrijpt dan wanneer keuzes gemaakt worden, het bestuur kijkt naar de groepen die die kansen later niet krijgen. Zij vraagt of mevrouw Kendir dit met haar deelt.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) antwoord ontkennend. Studenten hebben geen garantie dat ze later in een goed betaalde baan komen. Het is voor studenten nu veel lastiger wanneer ze hun carrière beginnen met heel veel studieschuld. Uiteindelijk moet de gemeente kijken naar het hier en nu. Zij pleit er niet voor om de studenten te vertellen dat ze maar vijf jaar moeten wachten op betere tijden.
Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) bevestigt dat er ongelijkheid bestaat op het gebied van studieschuld. Zij benadrukt dat de kansen van studenten anders zijn dan van niet studenten. Zij ziet dat die kansen structureel anders zijn, kijkende naar gemiddelden. Zij deelt met mevrouw Kendir dat binnen die gemiddelden ook goed gekeken moet worden door het stadsbestuur. Zij vindt het vreemd die groep naast andere groepen neer te zetten als zijn ze met elkaar te vergelijken.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) heeft daarom in haar betoog aangegeven dat het belangrijk is integraal te kijken en structurele oplossingen te bieden. Zij benadrukt het van belang te vinden dat de gemeente naar het hier en nu kijkt. Zij vindt dat vanuit de overheid een aanpak moet komen voor de huidige situatie van mensen. Wanneer mensen meer verdienen mogen ze meer betalen wat haar betreft; de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Op die manier is het ook recht te trekken; Utrecht wil een schuldenvrije aanpak en het werkt volgens haar fractie niet wanneer het studenten verteld wordt dat ze dan maar moeten lenen. De Utrecht Monitor bevestigt de visie van haar fractie.
Mevrouw Assen (PvdA) leest de Utrecht Monitor anders. Mogelijk is dit een vraag die doorgeleid moet worden naar de wethouder. Zij leest Utrecht Monitor als komen de studenten niet in de aanpak vanwege de tijdelijke sociaaleconomische situatie. Zij vraagt of mevrouw Kendir die Utrecht Monitor niet op die manier leest.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) verwijst naar haar antwoord op de vraag van mevrouw Kleinrensink. Zij wil herhaling voorkomen.
Mevrouw Van der Wilt (D66) wil voorkomen dat studenten die binnen de groep studenten wel degelijk kwetsbaar zijn, tussen wal en schip vallen.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) schaart zich achter die opmerking. Zij vervolgt haar betoog met in te gaan op de mentale gezondheidsklachten zoals blijkt uit verschillende cijfers; zij vindt het van belang daarop voldoende inzet te hebben en niet per se alleen in het kader van ongelijk investeren voor gelijke kansen. Wat haar betreft is dit een belangrijke oproep aan de gemeente ook daarvoor zorg te hebben.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) vindt het slot van het rapport treffend en heel belangrijk voor als het gaat over Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen:… “om echte impact te kunnen maken is het nodig …bewust te zijn van welke mensbeelden aannames en patronen keuzes gemaakt worden; sluiten die keuzes wel aan bij de mensen met wie het niet vanzelfsprekend goed gaat en voor wie het beleid gemaakt wordt.”…
Zij dankt het college voor deze eerste aanzet en zij ziet uit naar de verdere uitwerking. In het rapport worden drie perspectieven beschreven die verder uitgewerkt gaan worden. Het gevaar van deze discussie is dat die filosofisch en semantisch te maken is. Als het gaat om de verhouding met deze perspectieven, wil zij hierover één opmerking maken. Die perspectieven worden naast elkaar gezet alsof ze alle drie

even zwaar gelden. Voor haar fractie geldt dat een basis bieden aan iedereen en de verschillen tussen die mensen het doel moet zijn; dan gaat het om de uitkomst en niet om de inzet. Perspectief 3 Het individueel maatwerk en het wegnemen van drempels, is een middel om te bereiken dat iedereen dat krijgt wat nodig is. Er zit wat haar betreft een verschil in de weging van die verschillende perspectieven.
In het rapport wordt verder gezegd dat tegensturen op lokaal niveau soms lastig is. Mevrouw Kleinrensink begrijpt dat en zij ziet het ook heel vaak in de besprekingen van het bestuur. Tegelijkertijd moet met het landelijk beleid toegegeven worden dat de ongelijkheid alleen maar toeneemt in Nederland; wat haar betreft verschuilt de gemeente zich niet te snel achter dat het het bestuur niet lukt maar loopt het bestuur voorop in het tegensturen, ook als daar spannende keuzes mee gemoeid zijn. Zij bevestigt dat het ingewikkeld is maar bepleit dit niet te gebruiken als excuus.
Om stappen te zetten in het beleid is het benoemen van de verschillen belangrijk; zij refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Assen. Pas wanneer die verschillen expliciet gemaakt worden, zijn die stappen te zetten. Soms is te merken dat het spannend is om ze te noemen. Wat haar fractie betreft moet het stadsbestuur niet wegkijken van die verschillen, maar die verschillen noemen zonder met vingers te wijzen. Dat vergt iets van het totale bestuur om dat goed te doen en dit tegelijkertijd te expliciteren. Zij bepleit eerlijkheid in dat opzicht.
Genoeg onderzoek toont aan dat iedereen in een gelijkere samenleving uiteindelijk gelukkiger is; toch kan dat op de korte termijn en op persoonlijk niveau betekenen dat sommige mensen moeten inleveren met de keuzes die hiermee gemaakt gaan worden. Dat betekent iets voor de gemeente, maar ook voor de raad. Verandering vraagt soms ook iets van mensen die het in het huidige systeem wel goed voor elkaar hebben. Het stadsbestuur zal zich dat moeten realiseren wanneer het hiervoor kiest.
Het vervolgproces dat wordt voorgesteld is haars inziens heel mooi. Zij maakt daarover nog enkele opmerkingen. Wat haar betreft kijkt het stadsbestuur niet alleen naar het sociaal domein, maar ook naar de goede rol van ruimtelijke ordening. Dat lijkt soms minder vanzelfsprekend; daarom is het belangrijk daarop nog meer in te zetten omdat het niet altijd in de genen zit, zoals daarvan sprake is in het sociale domein. Zij vindt het in ieder geval goed dat dit mee te nemen in de expertises.
Haar zorg voor het vervolgproces betreft ook het meedenken door verschillende mensen. Zij sluit dan aan op waarmee zij begon en ook op wat al eerder is genoemd; ook in de raad en bij de gemeente werken veel mensen die theoretisch zijn opgeleid en vermoedelijk ook een net iets groter vertrouwen hebben in de overheid omdat ze die overheid goed kennen. Zij zegt dit in het besef dat de raad soms ook andere groepen wil bereiken. Zij juicht de inzet van ervaringsdeskundigheid toe.
In de brief leest zij dat vier experts meedenken en één ervaringsdeskundige. In haar beleving kan een expert soms ook ervaringsdeskundig zijn. Zij vraagt of de wethouder het met haar fractie eens is dat die scheiding niet zo strikt is en dat het ook mogelijk is de voorkeur te geven aan deskundigen met ervaringskennis. Dat betekent dat experts niet altijd alleen universitair geschoolde onderzoekers zijn; zij bepleit ook de hoge school en het MBO hierbij te betrekken zo dat het gemeentebestuur die verschillende kanten laat zien en dit niet alleen theoretisch aanvliegt.
Zij kijkt uit naar het vervolg.

Mevrouw Van der Wilt (D66) dankt het college en de ambtenaren voor het onderzoek. Zij gaat graag in op de vraag expliciet in te gaan op de afwegingen. Zij benadrukt daarbij het volgende.
Inhoudelijk zet het college in het raamwerk fors in op de focus op een goede basis als het gaat om de investering in de jeugd. Dat wordt onderschreven door Kansrijke Start, Stevige Voorschool, Kinderopvang, Kans voor de jeugd. Van een goede start heeft een mens een leven lang profijt. Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Kendir over dat andersom mensen met een slechte start een grote achterstand hebben. Zowel de wetenschap als de praktijk onderschrijft dat. In het rapport scheidslijnen komt onder andere ook aan de orde hoe groot de verschillen al zijn bij kinderen, ook als het gaat om overgewicht, schooluitval, et cetera. D66 ziet heel graag dat deze ambitie veel meer accenten krijgt in de uitwerking die later dit jaar zal volgen. Wat haar fractie betreft wordt dit nummer 1 prioriteit. Zij verwacht dit terug te zien in de debatten rondom de Voorjaarsnota waarin het stadsbestuur een integrale afweging maakt. Zij vraagt hoe de wethouder dit ziet. Zij vraagt of de wethouder deze urgentie onderschrijft.
In het raamwerk wordt gewaarschuwd voor het risico dat bij een aanpak op ongelijk investeren gestuurd wordt op een maakbare samenleving waarin de overheid alles kan oplossen met kleine opgestapelde maatregelen zonder dat dat bijdraagt aan langdurig perspectief of zonder dat dat bijdraagt aan meer regie van mensen die het zelf kunnen regelen. In het huidige voorstel komt het wel naar voren, maar lijkt het erop alsof het college daarmee worstelt, ook als het gaat om ondersteuning. Zij vraagt of de wethouder kan bevestigen dat het college er naar streeft om ook in het bieden van ondersteuning er wel gericht op te zijn dat mensen uiteindelijk zelf meer regie krijgen of meer kansen krijgen om hieraan bij te dragen. Dit staat nu nog in een bijzin. Voor haar fractie is het heel erg belangrijk. Juist in de meest kwetsbare wijken ervaren de mensen het minst regie op hun leven, terwijl juist de regie kan bijdragen aan meer zelfsturing.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt dit punt spannend. Zij kan zich de debatten herinneren in de afgelopen jaren; daarbij komen nu ook de eerste onderzoeken die aangeven dat de focus op eigen regie te vaak doorslaat naar dat de hulp er niet meer altijd is voor de mensen die niet het meest zitten te wachten op de eigen regie, maar op de ondersteuning en de hulp. Zij legt de vraag voor hoe te voorkomen dat in dit opzicht het stadsbestuur doorslaat naar de focus op eigen regie.
Mevrouw Van der Wilt (D66) is blij met die vraag. Wat haar betreft is pas na te denken over regie wanneer de basis op orde is en er ademruimte is en voldoende bestaanszekerheid. Dat is het vangnet waarop wat haar betreft gestuurd moet worden. Heel veel mensen die zelf in een afhankelijke situatie leven, willen vaak graag ook weer zelf de regie hebben. Zij is ermee eens dat daarvoor eerst het vangnet nodig is. Het gaat haar om de visie van de gemeente op de lange termijn. Zij vervolgt haar inbreng. In het raamwerk benoemt het college dit als een risico. Zij leest niet zo goed hoe het college dit wil ondervangen of hoe dit wordt uitgewerkt. Zij is daar benieuwd naar.
Zij sluit zich aan bij Student & Starter waar die fractie sprak over structurele oplossingen. Wat is voor de gemeente Utrecht en wat moet landelijk worden opgelost? Waarop kan de gemeente Utrecht steviger sturen?
Zij refereert aan de inbreng van de PvdA als het gaat om de aard van Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen: wat haar betreft is dat geen kaalslagactie. In het debat over de bibliotheek raakte de raad dat even aan. Zal dan geschuurd worden

aan de basisvoorzieningen? Wat haar betreft haalt het gemeentebestuur niet de basisvoorzieningen weg waar het goed gaat; wat haar betreft gaat de gemeente mensen extra helpen in wijken waar de bibliotheek minder goed benut wordt. Wat haar betreft focust het stadsbestuur op het bereik en of de voorziening bij de mensen terecht komt voor wie die bedoeld is.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat voor haar fractie de hoog- of laagdrempeligheid van voorzieningen voorop staat. Wat haar betreft ervaren mensen zo min mogelijk drempels in het gebruik te maken van voorzieningen. Die drempel wordt niet door iedereen gelijk ervaren. Zij vraagt of mevrouw Van der Wilt met haar deelt dat dat ook onderdeel is van dat aan bepaalde bewoners wel te vragen is voor een voorziening iets langer te fietsen omdat ze dat graag doen en dat niet als een drempel ervaren, terwijl dat voor anderen te hoogdrempelig zou zijn.
Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt met ja en nee. Wat haar betreft denkt het bestuur niet in termen van locaties, maar haalt het bestuur geen voorzieningen weg uit wijken waar het goed loopt. Dat zijn dragende krachten waardoor mensen zijn mee te nemen.
Zij merkt op dat het college zegt in de aankomende tijd het principe van het raamwerk uit te werken in heldere scenario's, ook bij de grote beleidskeuzes. Dat lijkt haar heel waardevol waarbij ook de ogen gericht zijn op de effecten op de langere termijn. Haar fractie ziet uit naar de uitwerking.

Niet-agenderende partijen
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt de monitor heel interessant. De crux zit voor de VVD in dat 19% zich te ongezond voelt om kansen te kunnen grijpen. Niet iedereen heeft het vermogen hulp te willen aanvaarden. Dat zit deels in het vertrouwen in de overheid. Zij legt de vraag voor hoe het er voor staat met dat vertrouwen. De monitor laat zien dat vooral bewoners in de wijken Wilhelminapark, Binnenstad, het meeste vertrouwen hebben. Die zijn vaak ook hoog opgeleid, goed verdienend, mooi wonend, en gezond. Deze mensen weten vaak de weg goed te vinden.
Zij zegt met nadruk hoe het stadsbestuur het vertrouwen kan oppakken. Werkt dan alleen de focus op die 19%? Heeft de gemeente zoveel invloed? Zij vraagt de wethouder wanneer het college tevreden is; als die 19% aan het einde van het college periode 15% is of 10%. Of wil het college zich liever daar niet aan vastpinnen? Er zijn zoveel redenen; het is vrij complex. Zij verwacht niet dat de almachtige overheid alles kan doen.
Zij vond het rapportcijfer over de eigen woning heel opvallend. De vraag was welk rapportcijfer de inwoners hun eigen woning gaven; in de wijk met het grootste aandeel koopwoningen (Vleuten de Meern) worden de woningen gemiddeld het best beoordeeld: 8. In de wijk met het kleinste aandeel koopwoningen (Overvecht) worden woningen het slechtst beoordeeld: 6,9. Utrecht is toch een welvarende stad. Zij vindt dat oordeel in een wijk met veel problemen erg hoog. Zij vindt dat het bestuur van Utrecht daar trots op mag zijn. Dan komt bij haar de vraag op of Utrecht het hiermee goed doet. Waar zit de verbeterslag? Zij vraagt of de wethouder daarop een reflectie wil geven.

De heer Van Steeg (CDA) kan zich grotendeels vinden in het betoog van mevrouw Ramaker en in het betoog van mevrouw Van der Wilt waar zij sprak over dat het hier niet alleen over geld gaat. Hij zei dit eerder al. Het gaat hier ook om netwerken en vertrouwen, en zeker om vertrouwen in de overheid. Daarom vindt hij het heel be-

langrijk ervoor te zorgen dat het vertrouwen wordt verhoogd juist in de wijken waar het niet goed gaat en waar het vertrouwen in de overheid heel laag is, waar nauwelijks wordt gestemd. Hij bevestigt dat het ingewikkeld is. Dat is ook in dit debat vandaag te merken. Dit is in zijn visie een grote uitdaging voor de wethouder.
Hij benadrukt dat het startpunt goed is. Ook zijn fractie steunde het initiatiefvoorstel. Ook zijn fractie ziet de problemen in de stad en dat de verschillen in de stad groot zijn en dat het stadsbestuur daaraan iets moet doen. Het stadsbestuur kan niet alles. Hij roept het college ertoe op om dat wat het doet, goed te doen en het resultaat in kaart te brengen.
Hij noemde het risico dat de coalitie ervoor kiest om juist op een aantal zaken niet ongelijk te investeren voor gelijke kansen. Hij refereert aan de inbreng van mevrouw Assen die zei dat de coalitie probeert te voorkomen dat dit negatieve effecten heeft; soms heeft beleid die negatieve effecten wel. Hij geeft als voorbeeld de harddrugs. Ook daarover moet het stadsbestuur spreken.
Hij wenst de wethouder veel succes met het specifiek benoemen op welke thema's het bestuur van de stad Utrecht vooruitgang boekt, en juist dan in de wijken waar de problemen zijn. Hij noemt in dat opzicht de bestrijding van het lerarentekort om de vooruitgang daarmee ook inzichtelijk te maken.
Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op de grote crux te zien waar jongeren die een gebrek aan perspectief ervaren en daardoor op een andere manier geld gaan verdienen in de drugshandel. Zou dan niet gezegd moeten worden dat ook als het gaat om de aanpak van drugshandel, dat het dan gaat om het bieden van perspectief aan jongeren en dat dit vraagstuk op een andere manier georganiseerd moet worden.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat het daarover ook gaat. Het gaat ook over criminaliteitsbestrijding en ook over het bewustzijn dat drugsgebruik gevolgen heeft voor kwetsbare wijken in de stad. Hij pleit ervoor dat te durven zeggen, juist ter voorkoming van ongelijkheid.
Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat dit zit in de wijze waarop de toegang tot drugs en het gebruik ervan wordt georganiseerd. Zij zou willen voorstellen dat tegen te gaan en refereert aan de inbreng van D66 op dat gebied.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat haar fractie strijdt voor liberalisering van drugsgebruik omdat het prima is om drugs te gebruiken. Juist die mentaliteit zorgt ervoor dat de ongelijkheid in de stad groter wordt.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat het CDA tussen de regels door eigenlijk zei dat veiligheid een terrein is waar de meeste oorzaken zijn te zien van ongelijkheid, terwijl de cijfers aantonen dat die zitten op het gebied van Werk en Inkomen en in de armoede; wat haar betreft is het van belang om de grond onder de voeten van criminelen weg te halen.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat ook dat waar is. Hij herhaalt zijn uitspraak over drugsgebruik en de consequenties daarvan voor de kwetsbare wijken in de stad. Wat hem betreft moet het stadsbestuur dat onder ogen zien.

De voorzitter constateert dat hiermee alle partijen die inbreng wilden geven, aan het woord zijn geweest.

De beantwoording
Wethouder Eerenberg merkt op dat wanneer het gemeentebestuur Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen overal wil toepassen, het bestuur op heel veel onderwerpen afwegingen heeft te maken. Het gaat ook om de vraag welke maatschappij de ge-

meente Utrecht wil zijn. Hij prijst zich gelukkig met het verschil van mening daarover in de raad, en ook niet; dat vindt hij het mooie van het initiatiefvoorstel dat in de vorige periode is aangenomen, dat heel breed juist in deze stad en in deze raad dat ondanks de verschillen en ondanks de ingewikkeldheid van dit thema, algemeen wordt ervaren dat meer gelijkheid meer geluk is zoals verwoord door de PvdA. Dat in ieder geval gestreefd moet worden naar meer gelijkheid. Dan is nog te discussiëren over de weg daar naartoe en de mate waarin. Dit wordt vrij breed zo gevonden in de raad. De wethouder vindt dat een groot goed. Hij hoopt dat de raad dit zo volhoudt.
Hij beperkt zich tot wat uit de analyse blijkt en hoe de aanpak van het college is. Hij stelt voor bij de desbetreffende onderwerpen te spreken over de daadwerkelijke afweging van hoe dit zit bij de bibliotheek en hoe dit zit bij de bestrijding van drugs als gevolg van de voorgestelde aanpak.
Als het gaat om het onderzoek is geconcludeerd dat om meer integraal en breder te kunnen gaan werken aan gelijkheid, een kader nodig is (wat is gelijkheid en hoe is daaraan te werken). Dat is de aanpak waaraan een aantal keren is gerefereerd. En het stadsbestuur heeft een goede foto nodig van de stad: waar zit de ongelijkheid? “Waar” kan zitten in de wijken, in doelgroepen, of in de problematieken. Hij prijst de gemeentelijke organisatie in dit opzicht. De gemeente heeft goede statistici in huis die dergelijke analyses zelf kunnen doen. Het college ziet veel scherper dan ooit waar het zit. Naast dat het ook gaat om de klassieke verdeling van de problematieken zoals die vaker te zien zijn. Wanneer het bestuur de aanpak heeft en de foto, gaat het college aan de slag. Dat is een derde deel van de drietrapsraket Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen.
De wethouder gaat in op de foto (het onderzoek). Hij is het eens met iedereen die wijken met een lage score noemen. Hij is het ook eens met diegenen die het verhullende effect opmerken over gemiddelden. Hij roept het bestuur op door gemiddelden heen te kijken; ook rondom het Wilhelminapark zullen mensen wonen met wie het minder goed gaat. Of zullen mensen wonen die echt de overheid nodig hebben om een volgende stap te zetten, of die juist helemaal geen vertrouwen hebben in het gemeentebestuur. Gemiddelden kunnen problematieken verhullen.
Wat hem betreft geeft het gemiddelde een eerste richting en dat het bestuur daar steeds doorheen durft te blijven kijken ook als het gaat om die studenten waarvan het stadsbestuur denkt dat ze er wel komen, terwijl de praktijk het tegendeel kan bewijzen.
Uit de foto blijkt ook dat de verschillen heel groot zijn. De wethouder is het daarover eens met de VVD. Kijkend naar de absolute ondergrens gaat het met heel veel mensen en met heel veel wijken in de stad goed, gemiddeld genomen. Het college vindt de verschillen tussen de wijken in bijvoorbeeld gezondheid in toenemende mate moeilijk uitlegbaar. Op de vraag wat het college daaraan gaat doen is eerlijk zijn; het college kan niet zeggen dat er volgende week een plan van aanpak ligt om bijvoorbeeld de 19% naar 15% terug te brengen. Het zou ook niet helpen wanneer het college dat zo zou doen. Het college kan alleen het verschil maken wanneer het stadsbestuur zichzelf gunt dit één generatie lang vol te houden. Veel van deze problematiek is ook generationeel. De overheid in zijn algemeenheid is daarin niet zo goed. Utrecht heeft veel incidentele projecten. De wethouder noemt met name het onderwijs in dat opzicht. De wethouder gunt zichzelf minder op zoek te gaan naar het volgend pilot dat iets interessants laat zien, maar meer op zoek te gaan naar hoe te kunnen versterken, hoe te kunnen opschalen, hoe het bestuur bijvoorbeeld de veerkrachtsubsidie in het reguliere te kunnen laten landen.

Als het gaat om de aanpak is de wethouder het helemaal eens met GroenLinks; die drie modellen zijn geen absolute wetenschap. Ze zijn allemaal ongeveer éénderde van het probleem. Toen het college bezig was met het kader merkte het college dat ambtelijke collega's en partners moesten helpen; mensen hebben ook hun eigen aanname in van wat Ongelijk Investeren is voor Gelijke Kansen. Er is niet één manier om dat te doen; soms is een hele goede collectieve basisvoorziening een hele effectieve manier. Dit omdat de mate waarin mensen ervan profiteren ongelijk is. Dan is het toch een investering die daaraan bijdraagt.
De vraag is welke van de mogelijkheden te kiezen om de ongelijkheid aan te pakken: (1) een collectieve voorziening, (2) een aanbod gericht op de problematiek of (3) moet het gemeentebestuur iedereen het zijne geven (maatwerk). Dat laatste is buitengewoon ingewikkeld. En dit brengt risico's met zich mee in termen van bureaucratie, uitvoeringskosten, of het zo ingewikkeld maken dat van die ingewikkeldheid mensen weer het slachtoffer worden. Bij de afweging tussen die drie modellen, is het steeds de vraag hoe ervoor te zorgen dat de randvoorwaarden goed op orde zijn. Die randvoorwaarden gaan over draagvlak, over bureaucratie/efficiency/uitvoeringskosten en die gaan ook over effectiviteit. Hiermee beantwoordt de wethouder de vraag van mevrouw Assen.
Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat de wethouder enerzijds zegt dat een goede basisvoorziening ook een vorm van investeren is en werken aan gelijke kansen. Daarna hoort zij de wethouder spreken over dit af te zetten tegen maatwerk. Zij vraagt wat het standpunt is van de wethouder. Zij hoort meerdere partijen zeggen niet te veel te morrelen aan de basisvoorzieningen.
Wethouder Eerenberg antwoordt te zeggen dat hij daarover geen algemene uitspraak kan doen welke van deze drie modellen altijd bovenliggend is in elk vraagstuk. Goede basisvoorzieningen zijn het college zeker iets waard. Dan gaat het ook over het draagvlak en het vertrouwen in de overheid. Het bestuur kan niet zeggen het altijd zus of zo te doen. Hij zou namens het college de ondergrens niet ter discussie willen stellen. **Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt of hierin meegenomen wordt dat alles aan alles raakt. **Wethouder Eerenberg** antwoordt bevestigend.
Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) begrijpt dat alle drie de perspectieven nodig zijn. Maar wanneer het stadsbestuur wil sturen op een goede basis en op kleinere verschillen, is maatwerk daarvoor uiteindelijk een middel. Zij vindt dat er een verschil zit. Haar fractie zegt voor de doelen te kiezen. Zij is benieuwd of de wethouder dit met haar deelt, of dat de wethouder zegt dat maatwerk een doel is om op te sturen. Dat laatste deelt zij dan niet, die drie perspectieven lezende.
Wethouder Eerenberg is dat eens met GroenLinks. Die drie modellen zouden alle drie afzonderlijk zo gezien moeten worden. Het doel is meer gelijkheid of minder ongelijkheid of betere toegang, of meer vertrouwen; dat is te bewerkstelligen op drie verschillende manieren. Ook kiezen voor een excellente basisvoorziening waardoor de mensen die daarvan het meeste nut hebben het meest van profiteren, is ook een middel voor betere toegankelijkheid et cetera. Ze zijn alle drie bedoeld als middel, maar ze zijn ook geen dictaat. Die drie modellen werken heel goed om het gesprek te starten en soms komt het stadsbestuur op nevendoelen uit; deze benadering maakt het mogelijk doelen te bereiken op andere beleidsterreinen dan waarvoor aanvankelijk gewerkt wordt. Het is ook de bedoeling van de raad het gesprek consequent te entameren en daarop terug te koppelen.
Het college zegt ook dat dit integraliteit vergt. De wethouders nemen de tijd om dilemma's op dit thema in groepjes te beslechten waarbij fysiek en sociaal door

elkaar heen gebruikt worden zo dat bijvoorbeeld de wethouder mobiliteit meedenkt over de kansenongelijkheid in de voorschool.
Daarnaast beschikt het college over de expertgroep. Ook daarover zijn enkele vragen gesteld. De expertgroep is heel divers samengesteld. Vier van de zeven leden hebben ervaringsdeskundigheid. De expertgroep zou het buitengewoon waarderen wanneer de raad een Raadsinformatiebijeenkomst zou organiseren. De groep is net begonnen. Dan is het mogelijk om inzichten te delen en eventueel te spiegelen. In de expertgroep zit ook een goede afspiegeling van de stad, langs alle lijnen van diversiteit. De wethouder was zeer onder de indruk van de kennis en kunde in deze expertgroep.
Hij koppelt de vraag van de PvdA hieraan: de gevraagde reflectie op het ongemak over *Utrecht is koploper*. Hij bevestigt dat het soms zo is. Soms is het college trots op dingen die in deze stad gebeuren waarvan niet iedereen profiteert. Hij pleit ervoor het stadsbestuur die trots te gunnen. Ook als het gaat om schone lucht is Utrecht koploper. Daarvan profiteren heel veel mensen.
De vraag waar dit onderwerp thuishoort om te bespreken, is een moeilijke vraag om aan het college te stellen. In de huidige aanpak stelt het college dat deze aanpak in ieder individueel beleidsvoornemen terug te vinden is. Hij hoopt dat de raad dit debat heel vaak voert met zijn collega's, ook in de andere commissies, om juist ook integraliteit te bewaken. Wanneer de raad dit op een andere manier wil organiseren, laat de wethouder dat aan de raad.
Hij is het eens met de uitspraak over mentale gezondheid; het college zet daar enorm op in. Dit is een mooi voorbeeld van een collectief aanbod maar waarvan bekend is dat de gebruikers een selectie toepassen waardoor het ongelijk investeren in gelijke kansen is.
Hij is het eens met GroenLinks dat tegensturen lastig is, waarachter het bestuur zich niet mag verschuilen; hij gaat ervan uit dat de raad het college op die manier (zich verschuilen) niet kent.
D66 vroeg naar de reflectie van de wethouder op het belang van het jonge kind en is het daarmee zeer eens. Hij refereert aan het theoretisch kader in dat opzicht. Hoe meer interventies ontworpen worden voor jonge kinderen, hoe effectiever het bestuur is. Als het gaat om de vraag hoe daarmee om te gaan, is het debat politiek. Het is altijd gemakkelijker wanneer het gaat om iets extra's dan om een bezuiniging. De analyse vindt hij in ieder geval juist.
De vraag over het risico van maatwerk onderschrijft de wethouder; de meer collectieve aanpak in de zorg is dan ook de insteek van het college.
Reflectie is gevraagd op of de ondersteuning gericht moet zijn op eigen regie. Wat hem betreft ligt de waarheid in het midden; de wethouder geeft als voorbeeld de PGB die soms effectief is, en soms juist niet.
Iedereen ziet uit naar de uitwerking. Die brief komt in het vierde kwartaal naar de raad. De wethouder hoopt dan eerste beelden te kunnen tonen van de expertgroep. Die stonden al in de planning. Dan zal het college ook laten zien welke onderwerpen in de planning zitten en op welke manier het adagium toegepast zal worden en wat alle interne gesprekken in de eigen club opgeleverd hebben en hoe daarmee door te gaan. Hiermee rondt hij zijn beantwoording af.

Interruptie
Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of het bestuur van de stad dit onderwerp kan betrekken bij de Voorjaarsnota om het college daarop te bevragen.

Wethouder Eerenberg antwoordt bevestigend. Bij alle debatten over de Voorjaarsnota kan de raad dit adagium hierop plakken. Daarop volgt dan een politieke weging.

Gemiste vragen
De voorzitter constateert dat die er niet zijn.

De voorzitter vraagt naar het vervolg.
Mevrouw Assen (PvdA) geeft vooralsnog hieraan geen vervolg in de raad; het uitvoeringskader komt nog naar de raad. De overige agenderen de fracties zijn het daarmee eens.

Conclusie
De voorzitter concludeert dat de commissie tevreden is met het resultaat van dit debat. Hij sluit de vergadering om 16.56 uur.